

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ภาษาไทยมีความสำคัญทั้งในฐานะที่เป็นภาษาประจำชาติ เป็นเครื่องมือในการติดต่อสื่อสารและเป็นมรดกทางวัฒนธรรมของชาติ การเรียนการสอนภาษาไทยมุ่งให้มีเรียนมีพัฒนาการทางภาษาทั้งในด้านการฟัง การพูด การอ่าน และการเขียน ตามควรแก่วัย ให้เห็นคุณค่าของภาษา สามารถใช้เป็นเครื่องมือสื่อความคิด ความเข้าใจ แสวงหาความรู้ และมีเหตุผล (กรมวิชาการ, 2533)

การอ่านเป็นเครื่องมือสำคัญอย่างหนึ่งในการศึกษาค้นคว้าหาความรู้ของมนุษย์ และมีความจำเป็นในชีวิตประจำวันเป็นอันมาก เพราะปัจจุบันความเปลี่ยนแปลงในด้านวัตถุ วิชาการ และเทคโนโลยีต่างๆ มีมาก การอ่านจะช่วยพัฒนาสติปัญญาของผู้อ่านให้สูงขึ้น ช่วยให้ผู้รู้ข่าวสารข้อเท็จจริง ตลอดจนความเคลื่อนไหวของสิ่งต่างๆ ผู้อ่านสามารถใช้ประสบการณ์ที่ได้จากการอ่านมาใช้ในการตัดสินใจและแก้ปัญหาต่างๆ ได้ บางครั้งการอ่านยังก่อให้เกิดความเพลิดเพลิน ซึ่งเป็นการพักผ่อนหย่อนใจได้อีกรูปแบบหนึ่งด้วย

การอ่านเป็นทักษะพื้นฐานที่สำคัญอย่างยิ่งต่อนักเรียน โดยเฉพาะนักเรียนในระดับประถมศึกษา นักเรียนที่มีความสามารถในการอ่านได้ดีมักจะเรียนวิชาอื่นๆ ได้ดีด้วย จึงจำเป็นต้องสอนให้นักเรียนมีทักษะในการอ่านเพื่อจะได้นำทักษะการอ่านไปใช้แสวงหาความรู้ในวิชาเรียน และนำไปใช้ในชีวิตประจำวัน (บุณยงค์ ทองมี และคณะ, 2536)

การอ่านจึงเป็นหัวใจสำคัญต่อการศึกษาในทุกๆ ระดับ ในการให้การศึกษาขั้นแรกแก่เด็กๆ นั้น ควรเริ่มที่การสอนเพื่อให้พวกเขาสามารถอ่านได้ ซึ่งในเวลาต่อมาการอ่านก็จะกลายเป็นเครื่องมือที่สำคัญในการประสบความสำเร็จในการเรียนวิชาอื่นๆ ถ้านักเรียนปราศจากความสามารถในการอ่านก็จะทำให้สัมฤทธิ์ผลในการเรียนวิชาอื่นๆ แทบทั้งหมดของนักเรียนลดลงไปอย่างมาก (Glover, Ronning & Bruning, 1990)

จากข้อความดังกล่าวจะเห็นได้ว่า ความสามารถในการอ่านเป็นพื้นฐานของการศึกษาในระดับสูงขึ้นไป ทั้งยังมีอิทธิพลต่อทักษะด้านอื่น ๆ ด้วย หากนักเรียนคนใดประสบปัญหาทางด้านนี้และยังไม่ได้ได้รับความช่วยเหลือใดๆ จะทำให้นักเรียนไม่สามารถเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ และเกิดภาวะล้าหลังทางการเรียนตามมา ดังที่ ประเทิน มหาพันธ์ (2523) ได้แสดงความเห็นว่า "...เด็กที่ประสบความสำเร็จในการเรียนสูงจะเป็นผู้ที่มีความสามารถในการอ่านสูง สำหรับเด็กที่ประสบความล้มเหลวในการเรียนส่วนใหญ่จะเป็นผู้ด้อยความสามารถในการอ่าน แม้เด็กที่มีระดับสติปัญญาสูงก็ประสบความล้มเหลวในการเรียนได้ ถ้าหากว่าไม่มีความสามารถในการอ่าน ..."

การอ่านสะกดคำเป็นวิธีการสอนอ่านวิธีหนึ่งซึ่งถือเป็นส่วนหนึ่งของวิธีสอนอ่านแบบแจกลูกหรือประสมคำนั่นเอง แต่ที่แยกออกมาเพื่อให้มองเห็นได้ชัดเจนขึ้น ตัวอย่างการสะกดคำ เช่น ก-า-น อ่านว่า "กาน" -ห-น อ่านว่า "हन" ส่วนการอ่านแบบเป็นคำ จะช่วยให้นักเรียนสนใจอ่านหนังสือ เรียนรู้และเข้าใจความหมายของคำหรือประโยคหรือเรื่องราวที่อ่านได้ดี การสอนอ่านแบบเป็นคำให้กับเด็กเริ่มเรียนแล้วใช้วิธีสอนอ่านแบบแจกลูก (การอ่านสะกดคำ) ในช่วงระยะเวลาที่เหมาะสมปนกันทั้งสองอย่างจะได้ประโยชน์มากที่สุด และจะช่วยให้การอ่านของเด็กขึ้นประถมศึกษาตอนต้นๆ ดำเนินไปได้อย่างมีประสิทธิภาพ (วารณี ไสมประสูร, 2537)

อย่างไรก็ตามในสภาพความเป็นจริงในปัจจุบันยังมีเด็กนักเรียนประถมศึกษาที่มีปัญหาทางการอ่าน จำนวนไม่น้อยถูกละเลยและยังไม่ได้ได้รับความช่วยเหลือใดๆ กล่าวคือ นักเรียนดังกล่าวยังเรียนอยู่ในสภาพห้องเรียนต่างๆไป สภาพห้องเรียนที่จัดการเรียนการสอนที่ใช้เนื้อหากิจกรรมและใช้เวลาเหมือนกันโดยไม่ได้คำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล ซึ่งจะมีความเหมาะสมกับนักเรียนบางคน หรือบางส่วนเท่านั้น จะไม่เหมาะกับนักเรียนทั้งห้องซึ่งมีลักษณะต่างๆ กันไป โดยเฉพาะจะไม่เหมาะสมกับนักเรียนที่มีปัญหาทางการอ่านบางคนที่มีลักษณะแตกต่างจากเด็กนักเรียนทั่ว ๆ ไป เช่น เด็กที่มีสติปัญญาค่ำ เด็กที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้เฉพาะด้าน เด็กที่มีสมาธิสั้น เด็กที่อยู่นิ่งๆไม่ได้ เป็นต้น นิรมล ชลุดสาห์กิจ (2537) กล่าวว่า "เด็กเหล่านี้มักจะเคยพบกับความล้มเหลวทางการเรียนมาแล้วระยะหนึ่ง ประสบการณ์จากความล้มเหลวนั้นทำให้เด็กคิดว่าตนเองคงจะต้องล้มเหลวอีกจึงหลีกเลี่ยงและปฏิเสธการเรียน หรือขาดแรงจูงใจในการเรียน" สภาพที่นักเรียนขาดแรงจูงใจและขาดการกระตุ้นที่เหมาะสมนั้น ก็จะทำให้นักเรียนท้อถอยและเกิดความเบื่อหน่ายที่จะเรียนหนังสือยิ่งขึ้นเรื่อยๆ สภาพที่มีผลต่อสมาธิ และการเรียนของนักเรียนมีดังนี้ (Adelman and Tayler, 1993)

1. สภาพทางกายภาพ ซึ่งมีสาเหตุมาจากการทำงานผิดปกติของระบบการทำงานของร่างกายตัวเอง เช่น การที่เด็กเจ็บป่วย น้ําอาหาร น้ําชา ฯลฯ
2. สภาพทางจิตวิทยา เช่น ความรู้สึกนึกคิดเกี่ยวกับตนเอง การปรับตัวทางอารมณ์และสังคม ความสัมพันธ์ระหว่างครอบครัวและเพื่อนฝูง ความกลัวต่อความล้มเหลว ความไม่พอใจครูและโรงเรียน ฯลฯ
3. สภาพทางสิ่งแวดล้อม หมายถึงสิ่งแวดล้อมที่มีอิทธิพลต่อการเรียน ได้แก่ กระบวนการเรียนการสอน เนื้อหา สื่อวัสดุอุปกรณ์ บุคคล กิจกรรม รวมไปถึงส่วนประกอบอื่นๆ ที่มีอิทธิพลหรือเกี่ยวข้องกับ การเรียน ฯลฯ

เมื่อทราบสภาพที่มีผลต่อสมาธิและการเรียนของนักเรียนแล้ว ครูต้องหาวิธีการที่จะให้การช่วยเหลือนักเรียนให้ตรงจุดที่นักเรียนมีปัญหา และวิธีหนึ่งที่จะช่วยแก้ไขข้อบกพร่อง หรือให้ความช่วยเหลือแก่นักเรียนที่มีปัญหาทางการอ่านได้ก็คือ การจัดโปรแกรมการสอนซ่อมเสริมการอ่าน เพื่อครูจะได้มีเวลาใส่ใจ มีเวลาที่จะกระตุ้นแรงจูงใจ และพัฒนาการของนักเรียนให้เกิดขึ้นตามความเหมาะสม และมีเวลาที่จะสามารถจัดโปรแกรมให้นักเรียนเป็นรายบุคคล ซึ่งเป็นวิธีสอนซ่อมเสริมที่ดีที่สุด (อัมพร อังศรีพวง, 2535) ได้

คู่มือการใช้หลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 ให้ความหมายการสอนซ่อมเสริมไว้ว่า

...การสอนซ่อมเสริม หมายถึง การสอนเด็กที่เรียนอยู่ในระดับต่ำ หรือสูงกว่าเพื่อนฯ ในห้องเดียวกัน การสอนซ่อมเสริมจึงควรแบ่งเป็น 2 ประเภทคือ 1) การสอนซ่อมสำหรับเด็กที่เรียนอ่อนไม่ทันเพื่อน เพื่อให้เรียนได้ทันเพื่อนในระดับชั้นเดียวกันหรือตามโครงการที่กำหนด 2) การสอนซ่อมเสริมสำหรับเด็กฉลาดให้ได้ใช้ความสามารถที่มีอยู่ให้เต็มที่และเป็นไปในแนวทางที่ถูกที่ควร และมีประโยชน์...

นอกจากนี้ในหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง 2533) ก็ได้กล่าวเกี่ยวกับระเบียบกระทรวงศึกษาว่าด้วยการประเมินผลการเรียนในหมวด 2 ข้อ 10 ไว้ว่า การประเมินผลเพื่อปรับปรุงการเรียนการสอน ถ้าหากนักเรียนมีความสามารถต่ำกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้ของจุดประสงค์ ให้ผู้สอนวินิจฉัยหาข้อบกพร่องของนักเรียนแล้วสอนซ่อมเสริม ดังนั้นผู้ที่เป็นครูจึงควรศึกษา ค้นคว้า ทดลอง เพื่อที่จะพบวิธีสอนซ่อมเสริม หรือวิธีช่วยเหลือเด็กเป็นรายบุคคล

เพื่อให้ความช่วยเหลือเด็กได้อย่างเหมาะสม และช่วยได้ทันทีทั้งที่และมีประสิทธิภาพ

ในต่างประเทศได้มีการเรียนสาธิตทางด้านการสอนซ่อมเสริมของมหาวิทยาลัยแห่งรัฐ-แคลิฟอร์เนีย ลอสแอนเจลิส คือ "โรงเรียนเฟอร์นาลด์ (Fernald School)" ได้ศึกษาและพัฒนาโปรแกรมการสอนซ่อมเสริมแก่นักเรียนที่มีความบกพร่องทางการอ่านมาตั้งแต่ ค.ศ. 1923 จนถึงปัจจุบัน

อเดลแมน และ เทเลอร์ (Adelman and Tayler, 1983 & 1993) ได้พัฒนาแนวทางการสอนซ่อมเสริมจากเดิมที่เฟอร์นาลด์ (Fernald, 1943) มุ่งไปยังนักเรียนที่มีปัญหาการเรียน โดยเฉพาะอย่างยิ่งพวกเด็กนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการอ่าน ไปสู่แนวทางการพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอน และการสอนซ่อมเสริมแก่นักเรียนที่มีปัญหาทางการเรียนโดยทั่วไปด้วย โดยได้อธิบายว่าเด็กที่มีปัญหาทางการเรียนที่ไม่ได้มีสาเหตุมาจากกลไกทางจิตวิทยาซึ่งต้องอาศัยจิตบำบัดหรือการรักษาจากนักวิชาชีพนั้น มักจะมีปัญหามาจากลักษณะการเรียนที่ไม่ตั้งใจและไม่สอดคล้องกับระดับความสามารถของเด็ก ดังนั้นหลักการสอนนักเรียนที่มีปัญหาโดยทั่วไป จึงควรจัดกิจกรรมการสอนซ่อมเสริมที่จริงจัง และจัดให้สอดคล้องกับระดับความสามารถของเด็กเป็นรายบุคคล

จากการศึกษาเอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการสอนซ่อมเสริมในเมืองไทยนั้น ยังไม่พบหน่วยงานใดทำการศึกษาในเรื่องการจัดโปรแกรมการสอนซ่อมเสริมการอ่านภาษาไทยที่ให้ความสำคัญแก่แรงจูงใจ และระดับความสามารถของเด็กเป็นรายบุคคลเช่นนี้เลย ผู้วิจัยจึงคิดว่าควรจะมีการศึกษานำเอาการจัดโปรแกรมการสอนซ่อมเสริมการอ่านภาษาไทย โดยอาศัยแนวคิดการสอนซ่อมเสริมของเฟอร์นาลด์และแนวคิดของอเดลแมนและเทเลอร์มาประยุกต์ใช้กับนักเรียนที่มีสัมฤทธิผลทางการอ่านภาษาไทยต่ำ โดยจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับระดับความสามารถของนักเรียนเป็นรายบุคคล ส่งเสริมให้นักเรียนเกิดแรงจูงใจโดยให้นักเรียนมีอิสระในการเลือกกิจกรรม ช่วยให้นักเรียนประสบความสำเร็จในการเรียนแต่ละวันก่อนย่อย และมีการวางแผนประเมินผลการเรียนของนักเรียนร่วมกับครู ตลอดจนมีการให้ข้อมูลนักเรียนเพื่อให้นักเรียนทราบถึงระดับความสามารถที่ตนมีอยู่และระดับความสามารถที่ตนจะต้องพัฒนาต่อไป

นอกจากนี้ตามหลักการให้ความช่วยเหลือนักเรียนที่มีสัมฤทธิ์ผลทางการเรียนต่ำนั้นควรควรค้นพบปัญหาทางการเรียนของนักเรียนให้เร็วที่สุด เพื่อให้ความช่วยเหลือก่อนที่นักเรียนจะล้มเหลวทางการเรียนหรือมีทัศนคติไม่ดีต่อการเรียน แต่ในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ปัญหาการที่มีปัญหาบางอย่างอาจจะมีสาเหตุมาจากความไม่พร้อมของเด็ก ดังนั้นผู้วิจัยจึงเลือกนักเรียนในระดับชั้น - ประถมศึกษาปีที่ 2 ซึ่งเป็นชั้นประถมศึกษาตอนต้นปีถัดมา และเป็นชั้นเรียนในระดับต้นๆสภาพปัญหา น่าจะยังไม่มีความซับซ้อนมากนัก จึงควรที่จะให้ความช่วยเหลือนักเรียนแต่เนิ่นๆ ก่อนสภาพปัญหาจะซับซ้อนและมีความรุนแรงจนแก้ไขได้ยากในระดับชั้นที่สูงขึ้นไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อพัฒนาโปรแกรมการสอนซ่อมเสริมการอ่านภาษาไทย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ที่มีสัมฤทธิ์ผลการอ่านภาษาไทยต่ำ

สมมติฐานการวิจัย

การสอนซ่อมเสริม คือการสอนที่จัดให้กับนักเรียนที่มีข้อบกพร่องและประสบปัญหาเกี่ยวกับการเรียนโดยมุ่งแก้ไขข้อบกพร่องและเพิ่มประสิทธิภาพทางการเรียน (บุญโชค เจริญกุล, 2527) จากการศึกษางานวิจัยหลายฉบับ พบว่าการสอนซ่อมเสริมสามารถช่วยเหลือเด็กที่เรียนช้า หรือมีข้อบกพร่องในการเรียนให้มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนดีขึ้น ซึ่งนอกจากจะช่วยให้เด็กนักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนดีขึ้นแล้ว ยังช่วยให้นักเรียนมีเจตคติต่อการเรียนดีขึ้นอีกด้วย (สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดฉะเชิงเทรา, 2531 และสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดตรัง, 2531 อ้างถึงใน ประเทือง ภิรมย์รักษ์, 2531)

การสอนซ่อมเสริมมีหลายวิธี แต่ละวิธีได้มีการทดลอง ค้นคว้า วิจัยกันมาเป็นเวลานาน แต่จากการศึกษาการสอนซ่อมเสริมในเมืองไทยพบว่า ยังไม่พบหน่วยงานใดทำการศึกษาในเรื่อง การจัดทำโปรแกรมการสอนซ่อมเสริมที่ให้ความสำคัญแก่แรงจูงใจและระดับความสามารถของเด็กเป็นรายบุคคล กล่าวคือ มีการให้ข้อมูลนักเรียนเพื่อให้นักเรียนทราบถึงระดับความสามารถที่ตนมีอยู่ และระดับความสามารถที่ตนจะต้องพัฒนาต่อไป เปิดโอกาสให้นักเรียนได้เลือกกิจกรรมตามความต้องการ มีการวางแผนและประเมินผลการเรียนของตนร่วมกับครู ซึ่งในต่างประเทศเฟอร์นาลด์ได้ทำการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับการจัดทำโปรแกรมการสอนซ่อมเสริมให้แก่เด็กที่มีความ

บทรื่องทางการอ่านด้วยวิธี Kinesthetic Method ซึ่งหลักการสำคัญของวิธีนี้คือการทำให้เกิดแรงจูงใจในการอ่าน โดยวิธีนี้การเป็นลำดับขั้นตอน กล่าวคือ ใช้วิธีให้เด็กได้เคลื่อนไหวบางส่วนของร่างกายตามคำนั้นๆ จนเด็กสามารถจำคำได้ โดยเริ่มต้นที่让孩子ได้เลือกคำหรือสิ่งที่เด็กต้องการเรียนจากคำที่เด็กรู้ความหมาย แล้วใช้การเคลื่อนไหวตา ริมฝีปาก และ มือในการเรียนอ่าน ผลการวิจัยพบว่าเด็กทุกคนที่เข้ารับการซ่อมเสริมด้วยวิธีดังกล่าว มีระดับความสามารถในการอ่านเพิ่มมากขึ้น ต่อมาอเคลแมนและเทเลอร์ได้ศึกษาและพัฒนาการสอนซ่อมเสริมจากแนวคิดดังกล่าวมาสู่เด็กนักเรียนที่มีปัญหาทางการเรียนโดยทั่วไปด้วย โดยอธิบายว่า เด็กที่มีปัญหาดังกล่าวนั้นมักจะมีปัญหาจากลักษณะการเรียนที่ไม่ตั้งใจ และไม่สอดคล้องกับระดับความสามารถของเด็ก ดังนั้นหลักการสอนซ่อมเสริมโดยทั่วไปจึงควรจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่จริงจังและสอดคล้องกับระดับความสามารถของเด็กเป็นรายบุคคล ซึ่งผู้วิจัยจึงคิดว่าน่าจะมีการศึกษาและนำเอาแนวคิดการจัดโปรแกรมการสอนซ่อมเสริมของเฟอร์นาลด์ อเคลแมน และเทเลอร์มาปรับใช้กับนักเรียนที่มีสัมฤทธิ์ผลการอ่านภาษาไทยต่ำ โดยจัดกิจกรรมให้สอดคล้องกับแรงจูงใจ และระดับความสามารถของเด็กในรูปของกิจกรรมตามความสนใจเป็นรายบุคคล เช่น กิจกรรมเกมและการเล่นต่างๆ ซึ่ง ออตโต (Otto, 1973 อ้างถึงใน สุภา บุญวิเศษ, 2538) ได้กล่าวว่า การใช้เกมและการเล่นต่างๆ จะช่วยเปลี่ยนทัศนคติให้เป็นไปในทางบวกต่อวิชาที่เรียนและการทำข้อสอบของนักเรียนอีกด้วย อีกทั้งน่าจะช่วยให้พฤติกรรมบางอย่าง เช่น ความเบื่อหน่าย การมองโลกในแง่ร้าย หรือทัศนคติต่อโรงเรียน ตลอดจนความผิดปกติในด้านอื่นลดน้อยลง ทั้งนี้เป็นเพราะจากการที่ครูให้ความสนใจเป็นพิเศษ การยอมรับและการกระตุ้นแก่นักเรียนจะช่วยทำให้เขาเห็นคุณค่าในตนเอง การจัดโปรแกรมการสอนซ่อมเสริมดังกล่าว จึงน่าจะสามารถช่วยแก้ไขข้อบกพร่องในการอ่านให้แก่เด็กนักเรียนที่มีปัญหาในการอ่านได้ดีกว่าวิธีอื่นๆ

จากเหตุผลและข้อมูลดังกล่าวข้างต้น ประกอบกับการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาโปรแกรมการสอนของ วิษนันท์ สินธวาทพงษ์ (2535) เรื่อง การพัฒนาโปรแกรมส่งเสริมทักษะการอ่านจับใจความภาษาไทย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ซึ่งได้ตั้งสมมติฐานการวิจัยว่า ผลสัมฤทธิ์ด้านทักษะการอ่านจับใจความภาษาไทย ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 หลังเข้าร่วมโปรแกรมส่งเสริมทักษะการอ่านจับใจความภาษาไทยจะสูงกว่าคะแนนเฉลี่ยของนักเรียนก่อนเข้าร่วมโปรแกรม 10 % ซึ่งงานวิจัยดังกล่าวมีความคล้ายคลึงกับงานวิจัยฉบับนี้ในด้านการประเมินผลประสิทธิภาพของโปรแกรมที่จัดขึ้น ที่ต้องการดูว่าคะแนนสัมฤทธิ์ผลของนักเรียนหลังการเข้าร่วมโปรแกรมสูงกว่าคะแนนสัมฤทธิ์ผลก่อนเข้าร่วมโปรแกรมฯ ตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ หรือไม่

ผู้วิจัยจึงตั้งสมมติฐานครั้งนี้ว่านักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ที่มีสัมฤทธิผลการอ่านภาษาไทยต่ำ หลังการเข้าร่วมโปรแกรมการสอนซ่อมเสริมการอ่านภาษาไทย จะมีคะแนนสัมฤทธิผล การอ่านภาษาไทย ที่วัดโดยแบบทดสอบการอ่านภาษาไทยสูงกว่าคะแนนสัมฤทธิผลการอ่านภาษาไทย ก่อนการเข้าร่วมโปรแกรมฯ 10 % ขึ้นไป

ขอบเขตการวิจัย

1. การวิจัยครั้งนี้มุ่งพัฒนาโปรแกรมการสอนซ่อมเสริมการอ่านภาษาไทยให้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ที่มีสัมฤทธิผลการอ่านภาษาไทยต่ำ

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ที่มีสัมฤทธิผล การอ่านภาษาไทยต่ำซึ่งกำลังเรียนอยู่ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2538 โรงเรียนอนุบาลชัยภูมิ จังหวัดชัยภูมิ

2. ผู้วิจัยใช้เวลาในการวิจัยทั้งหมด 12 สัปดาห์ โดยคัดเลือกตัวอย่างประชากรด้วย แบบทดสอบความรู้พื้นฐานด้านการอ่านภาษาไทย และให้ตัวอย่างประชากรทำแบบทดสอบการอ่าน ภาษาไทย ระดับประถมศึกษาปีที่ 2 เพื่อวัดสัมฤทธิผลก่อนเข้าร่วมโปรแกรมฯ (pre-test) เป็น เวลา 1 สัปดาห์ ใช้เวลาในการชี้แจงทำความเข้าใจกับนักเรียนในเรื่องวัตถุประสงค์ เนื้อหา กิจกรรม และการตรวจสอบความก้าวหน้าในการเรียน ตลอดจนแนะนำกิจกรรมในโปรแกรมฯ และฝึกให้นักเรียนรู้จักบทกวีของตนเอง เป็นเวลา 5 สัปดาห์ (ในระหว่างการฝึกให้นักเรียนรู้ บทกวีของตนเอง ให้ครูศึกษาลักษณะข้อบกพร่องการอ่านภาษาไทยของนักเรียนโดยให้แบบประเมิน จุดประสงค์การอ่านภาษาไทย และศึกษาเกี่ยวกับเจตคติและนิสัยในการอ่านของนักเรียน โดยใช้ แบบสัมภาษณ์เจตคติและนิสัยในการอ่านของนักเรียน) ใช้เวลาในการทดลองสอน 5 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 3 วัน คือ วันจันทร์ วันอังคาร วันพฤหัสบดี วันละ 1 ชั่วโมง รวม 15 ชั่วโมง และใช้เวลาประเมินผลการสอนเป็นเวลา 1 สัปดาห์ โดยใช้แบบทดสอบการอ่านภาษาไทยหลัง การเข้าร่วมโปรแกรมฯ (post-test)

3. กิจกรรมในโปรแกรมการสอนซ่อมเสริมการอ่านภาษาไทยที่สร้างขึ้นมี 3 ประเภท คือ กิจกรรมการอ่าน-เขียนอิสระ กิจกรรมการอ่านที่แสดงให้เห็นถึงประโยชน์และความสำคัญ ของการอ่านออกเขียนได้ กิจกรรมฝึกการอ่านภาษาไทยตามระดับความสามารถของนักเรียน

4. ตัวแปรที่ศึกษา

4.1 ตัวแปรอิสระ ได้แก่ โปรแกรมการสอนซ่อมเสริมการอ่านภาษาไทย

4.2 ตัวแปรตาม ได้แก่ คะแนนสัมฤทธิผลการอ่านภาษาไทยของนักเรียนซึ่ง ได้จากการทำแบบทดสอบการอ่านภาษาไทย ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 2

ข้อตกลงเบื้องต้น

ครูที่สอนวิชาภาษาไทย ในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ในปีการศึกษา 2538 ภาคเรียนที่ 1 เป็นผู้ที่เคยใกล้ชิด และเคยสอนนักเรียนที่เป็นประจำมาแล้วในภาคเรียนที่ 1 จึงสามารถให้ข้อมูลที่มีความเที่ยงตรงในการคัดเลือกนักเรียนที่มีสัมฤทธิ์ผลในการอ่านภาษาไทยต่ำ ในชั้นต้นได้

คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย

การอ่านภาษาไทย หมายถึง การอ่านออกเสียงเป็นภาษาไทยอย่างถูกต้องด้วยวิธีการอ่านเป็นคำหรือการอ่านสะกดคำ

การสอนซ่อมเสริมการอ่านภาษาไทย หมายถึง การจัดกิจกรรมการสอนซ่อมการอ่านภาษาไทย ให้นักเรียนที่มีสัมฤทธิ์ผลการอ่านภาษาไทยต่ำ โดยจัดกิจกรรมนอกเวลาเรียน เพื่อให้ นักเรียนที่มีสัมฤทธิ์ผลการอ่านภาษาไทยต่ำ สามารถพัฒนาระดับความสามารถในการอ่านเป็นคำและการอ่านสะกดคำให้สูงขึ้น

โปรแกรมการสอนซ่อมเสริมการอ่านภาษาไทย หมายถึง แผนการกำหนดขั้นตอนการดำเนินงานของโปรแกรมการสอนซ่อมเสริมการอ่านภาษาไทย โดยจัดการสอนซ่อมเสริมการอ่านภาษาไทยนอกเวลาเรียน ครั้งละ 1 ชั่วโมง สัปดาห์ละ 8 วัน เป็นเวลานาน 8 เดือน เพื่อให้ นักเรียนที่มีสัมฤทธิ์ผลการอ่านภาษาไทยต่ำ สามารถพัฒนาระดับความสามารถในการอ่านเป็นคำ และการอ่านสะกดคำให้สูงขึ้น มีหลักในการจัดกิจกรรมโดยปรับจากแนวคิดของเฟอร์นาลด์ อเดอแมน และเทเลอร์ ดังนี้ 1) จัดกิจกรรมให้สอดคล้องกับระดับความสามารถของผู้เรียนเป็นรายบุคคล 2) ส่งเสริมให้นักเรียนเกิดแรงจูงใจ โดยการให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการเลือกกิจกรรม 3) จัดกิจกรรมที่ทำให้นักเรียนเห็นประโยชน์และความสำคัญของการอ่านออกเขียนได้ 4) ช่วยให้นักเรียนประสบความสำเร็จในการเรียนแต่ละขั้นตอนย่อย 5) มีการวางแผนประเมินผลการเรียนของนักเรียนร่วมกับครู และมีการแจ้งให้นักเรียนทราบถึงความสามารถที่ตนเองมีอยู่และระดับความสามารถที่นักเรียนจะต้องพัฒนาต่อไป กิจกรรมที่จัดมี 3 ประเภท คือ กิจกรรมการอ่าน-เขียนอิสระ กิจกรรมการอ่าน-เขียนที่แสดงให้เห็นถึงประโยชน์และความสำคัญของการอ่านออกเขียนได้ และกิจกรรมฝึกการอ่านภาษาไทยตามระดับความสามารถของนักเรียน

การพัฒนาโปรแกรมการสอนซ่อมเสริมการอ่านภาษาไทย หมายถึง การสร้างโปรแกรมการสอนซ่อมเสริมการอ่านภาษาไทยซึ่งประกอบด้วย การกำหนดเป้าหมาย การกำหนดความหมาย และ เกณฑ์การคัดเลือกนักเรียนเข้าร่วมโปรแกรม การกำหนดลักษณะโปรแกรม การจัดกิจกรรม การสอนซ่อมเสริมการอ่านภาษาไทย และ การประเมินผลโปรแกรม หลังดำเนินการทดลองใช้โปรแกรมการสอนซ่อมเสริมการอ่านภาษาไทยแล้วนำผลจากการทดลองมาปรับปรุงไว้ใช้ต่อไป

นักเรียนที่มีสัมฤทธิผลการอ่านภาษาไทยต่ำ หมายถึง นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ซึ่งกำลังเรียนอยู่ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2538 ของโรงเรียนอนุบาลชัยภูมิ สังกัดสำนักงาน การประถมศึกษาจังหวัดชัยภูมิ ซึ่งครูที่สอนวิชาภาษาไทยในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2538 ลงความเห็นว่าเป็นนักเรียนที่มีข้อบกพร่องในการอ่านภาษาไทยและเมื่อกำแบบทดสอบความรู้พื้นฐานด้านการอ่านภาษาไทยที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นแล้วได้คะแนนต่ำที่สุดจำนวน 15 คนสุดท้าย

คะแนนสัมฤทธิผลการอ่านภาษาไทย หมายถึง คะแนนที่ได้จากแบบทดสอบการอ่านภาษาไทย ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเพื่อประเมินผลการทดลองใช้โปรแกรมการสอนซ่อมเสริมการอ่านภาษาไทยของนักเรียนที่มีสัมฤทธิผลการอ่านภาษาไทยต่ำ

เกณฑ์การประเมินสัมฤทธิผลการอ่านภาษาไทย หมายถึง ข้อตกลงในการตัดสินประสิทธิภาพของโปรแกรมการสอนซ่อมเสริมการอ่านภาษาไทยโดยกำหนดให้คะแนนสัมฤทธิผล การอ่านภาษาไทยของนักเรียนหลังเข้าร่วมโปรแกรมการสอนซ่อมเสริมการอ่านภาษาไทยต้องได้คะแนนสัมฤทธิผลการอ่านภาษาไทยสูงกว่าคะแนนสัมฤทธิผลการอ่านภาษาไทยก่อนการเข้าร่วมโปรแกรมฯ 10 % ขึ้นไป

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการวิจัย

1. ได้โปรแกรมการสอนซ่อมเสริมการอ่านภาษาไทย เพื่อเป็นแนวทางในการจัดโปรแกรมการสอนซ่อมเสริม ให้กับนักเรียนที่มีสัมฤทธิผลการอ่านภาษาไทยต่ำ
2. เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาโปรแกรมการสอนซ่อมเสริมการอ่านภาษาไทยให้แก่ครูตามแนวความคิดอื่นๆ ที่มีประโยชน์และเหมาะสมกับนักเรียนที่มีสัมฤทธิผลการอ่านภาษาไทยต่ำ
3. เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาโปรแกรมการสอนซ่อมเสริมในวิชาอื่นๆ สำหรับนักเรียนที่มีสัมฤทธิผลการเรียนต่ำ